

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH220079
NAZWA
OBSZARU Ostoja Borzyszkowska

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH220079	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Ostoja Borzyszkowska

1.4. Data opracowania 2009-02	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2021-03
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 4 lutego 2021 r. w spr. soo Ostoja Borzyszkowska (PLH220079)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
17.3272

Szerokość geograficzna
53.9938

2.2. Powierzchnia [ha]:

6454.19

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL63	Pomorskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3110			54.9		M	A	C	A	A
3130			1.41		M	A	C	A	A
3140			502.52		M	A	C	A	A
3150			1.49		M	B	C	B	B
3160			4.45		M	D			
3260			4.24		M	B	C	A	B
4030			2.3		M	D			
7140			48.02		M	B	C	B	B
7210			1.37		M	D			
7230			11.25		M	B	C	B	B
9160			0.97		M	D			

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie

częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1337	Castor fiber			p				P	M	D			
P	1903	Liparis loeselii			p					M	C	B	B	B
P	1831	Luronium natans			p					M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	4.86
N06	11.42
N19	2.98
N23	0.01
N17	36.65
N12	44.08
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar obejmuje fragment równiny sandrowej rozciągającej się w północnej części ostoi oraz w części centralnej i północnej wysoczyzny morenowej Pojezierza Bytowskiego. Powierzchnię terenu rozcinają rynny jezior twardowodnych oraz zagłębienia wytopisk wypełnionych wodą i torfowiskami. Dna rynien o przebiegu

południkowym wypełniają jeziora Gwiazdy (głębokość maksymalna 43,7 m) i Gwieździniec. W równoleżnikowo położonych rynnach znajdują się jeziora Borzyszkowskie i Trzebielsk. Ostoja obejmuje dobrze zachowane twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic o reprezentatywności i stanie zachowania A. Na obszarze Ostoi znajduje się osiem jezior z podwodnymi łakami ramienic, są to jeziora: Borzyszkowskie, Gwiazdy, Gwieździniec, Osowo Duże, Piaszczynek, Piaszno, Prądzona i Trzebielsk. Woda jezior ramienicowych w ostoi zawiera dużo wapnia ($> 25 \text{ mg/dm}^3$), charakteryzuje się wysokim przewodnictwem i zasadowym odczynem ($\text{pH } 7,5 - 8,5$). Dna jezior pokrywają pokłady gytii wapiennej i kredy jeziornej o zawartości węglanu wapnia przekraczającej często 90%. W jeziorach Ostoi Borzyszkowskiej ramienice stanowią dominującą grupę roślin wodnych, osiągając od 70 do 95 % udziału w biomase wszystkich roślin w jeziorze. Ramienice odgrywają główną rolę ekologiczną i siedliskową w tych jeziorach.

Pośród roślinności zanurzonej zidentyfikowano siedem zespołów łak ramieniowych: *Charetum tomentosae*, *Charetum contrariae*, *Charetum rudis*, *Charetum asperae*, *Nitellopsidetum obtusae*, *Charetum hispidae* i *Nitelletum flexilis*. Wymienione zespoły charakteryzują się zróżnicowaniem w gradiencie głębokości. W płytkim litoralu ($> 1 \text{ m}$) spotyka się *Charetum asperae* i *Charetum rudis*, nieco głębiej *Charetum tomentosae* i *Charetum contrariae*. W głębokiej strefie występuje *Nitellopsidetum obtusae* i *Nitelletum flexilis*. W Jeziorze Borzyszkowskim, Trzebielsk i Brzezinek Duży licznie występuje *Ranunculus reptans*. Na obszarze ostoi spotyka się fitocenozy bardzo rzadkiej rośliny naczyniowej - *Najas minor*.

W zlewniach bezpośrednich Jeziora Borzyszkowskiego, Trzebielsk i Prądzona przeważają użytki zielone - łąki, pastwiska i pola uprawne. W przypadku jeziora Gwiazdy przeważają lasy. Przy brzegach jezior Ostoi Borzyszkowskiej położone są dwie większe miejscowości - Borowy Młyn i Borzyszkowy.

W ostoi są 4 jeziora lobeliowe: Brzezinek Duży, Długie, Głodne i Kuchenek (Kuching). Są to stosunkowo niewielkie, oligo- lub mezotroficzne zbiorniki. Ich woda jest lekko zabarwiona ($20 - 25 \text{ mg Pt/dm}^3$), uboga w wapń, cechuje się lekko kwaśnym lub niemal obojętnym odczynem ($\text{pH } 5,8 - 7,16$) i niskim przewodnictwem elektrolitycznym ($13 - 68 \text{ S/cm}$). Roślinność zanurzoną tych jezior budują głównie zbiorowiska *Isoëto-Lobelietum dortmannae* i *Myriophylletum alterniflori*. W jeziorze Kuchenek, Długie i Brzezinek Duży zajmują one przeważającą część litoralu, natomiast w jeziorze Głodne jedynie stosunkowo niewielką jego powierzchnię.

W jeziorze Kuchenek notowana była populacja *Luronium natans* (Bazydło 2004). W 2008 nie potwierdzono występowania gatunku w jeziorze.

4.2. Jakość i znaczenie

Ostoja Borzyszkowska skupia modelowe i najlepiej zachowane siedliska podwodnych łak ramienic w województwie pomorskim. Najlepiej zachowane łąki ramienic znajdują się w jeziorze Gwiazdy, Piaszno, Borzyszkowskie i Trzebielsk. W ostoi są ponadto 4 typowe i doskonale lub dobrze zachowane jeziora lobeliowe, z których najcenniejszym jest jezioro Kuchenek z notowaną w przeszłości populacją *Luronium natans*.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	C01.04.01		i
L	D01.01		i
M	X		b
L	K01.01		i
M	F03.02.03		i
M	B		i
M	K02.03		i
H	C01.01		i

M	A01		i
M	J02		i
L	G02		i
M	F02.03		i
H	J02.05		i
L	G05.01		i
L	B02.02		i
M	G01		i
L	D01.02		i
L	E01.03		i

Oddziaływania pozytywne

Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	D01.01		i
L	E01.03		i
L	D01.02		i
M	B		i
L	K01.01		i
M	X		b
L	B02.02		i
M	F03.02.03		i
M	G01		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

Anonymus 2000 Komunikat o stanie czystości jeziora Borzyszkowskiego na podstawie badań przeprowadzonych w 2000 roku WIOŚ Gdańsk Delegatura w Słupsku, Słupsk, mscr. Anonymus 2001 Komunikat o stanie czystości jeziora Gwiazdy na podstawie badań przeprowadzonych w 2001 roku, WIOŚ Gdańsk Delegatura w Słupsku, Słupsk, mscr. Bazydło E. 2004 Biologia i ekologia populacji *Lurionium natans* (L.) Raf. Uniwersytet Gdański, Gdańsk, praca doktorska, mscr. Bociąg K. 2008 Jeziora lobeliowe i populacje *Lurionium natans* w projektowanych obszarach Natura 2000 województwa pomorskiego(ekspertyza na

zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie). Bociąg K. 2009 Jeziora lobeliowe i populacje Luronium natans w nowo projektowanych obszarach Natura 2000 województwa pomorskiego (raport z wyników ekspertyzy) mscr. Bociąg K., Chmara R. 2008 Rozmieszczenie ramienic (Characeae) na obszarach sandrowych Równiny Charzykowskiej (NW Polska). Fragm. Flor. Geobot. Polonica (15)2 Chmara R. - dane niepublikowane Chmara R. 2007 Nowo odkryte jeziora lobeliowe w Polsce. Bad. Fizjogr. Pol. Zach. 56 173-180 Chmara R. 2008 Przyczyny zróżnicowania struktury roślinności podwodnej w jeziorach na obszarach sandrowych Borów Tucholskich Uniwersytet Gdański, Gdańsk, praca doktorska, mscr. Chmara R., Bociąg K. 2008 Jeziora ramienicowe w projektowanych obszarach Natura 2000 województwa pomorskiego (ekspertyza na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie) Chmara R., Bociąg K. 2007 Rozmieszczenie rdestnic (Potamogeton; Potamogetonaceae) na Równinie Charzykowskiej (NW Polska). Fragm. Flor. et Geobot. Polonica 14(2) 311-318 Chmara R., Bociąg K. 2009 Jeziora ramienicowe w nowo projektowanych obszarach Natura 2000 województwa pomorskiego (raport z wyników ekspertyzy) mscr. Galon R. 1953 Morfologia doliny i sandru Brdy. Stud. Soc. Sc. Toruń 1 (6) 121-177 Jewtuchowicz S. 1955 Struktura sandru. Acta. Geogr. Univ. Lodzensis 5 1-56 Lisowski S., Szafranski F., Tobolski K. 1969 Materiały do flory powiatu chojnickiego (Pomorze Zachodnie). Cz. IV. Bad. Fizjogr. Pol. Zach. 23 171-204 Mieńko W., Buliński M., Knitter R., Lenartowicz Z., Ziolkowski M. 2005 Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza gminy Lipnica. Biuro Dokumentacji i Ochrony Przyrody. Gdańsk, mscr. Szmeja J., Bazydło E 2006 Program ochrony Program ochrony i kontroli elismy wodnej Luronium natans (L.) Raf. w Borach Tucholskich. [W:] Banaszak J., Tobolski K. (red.) Park Narodowy "Bory Tucholskie" u progu nowej dekady. Wyd. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 143-174

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	0.13	PL04	28.72		

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Fragment Borów Tucholskich	*	28.72
PL02	Ostrów Trzebielski	+	0.13

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
Adres:	Polska Chmielna 54/57 80-748 Gdańsk
Adres e-mail:	sekretariat.gdansk@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

- ☐ Tak
- ☐ Nie, ale jest w przygotowaniu
- ☒ Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH220079

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)